

FIL101 Wika at Kultura sa Mapayapang Lipunan

Lecturer: Mikel Andre Mendoza

WIKA AT LIPUNAN

Ayon kay Sapir, ang wikang pasalita o pasulat man ay isang instrumentong ginagamit ng mga tao sa loob ng lipunang ito sa pakikipag-ugnayan nila sa isa't-isa at ang relasyong panlipunan ay hindi iiral kung walang wika. Isa sa pangunahing dahilan ng pagkakaroon ng wika ay upang magamit ito. Narito ang tatlong pangunahing gamit ng wika: **(1) Pagpapangalan o labeling, (2) Transmisyon at (3) Interaksyon.**

- **Pagpapangalan o labeling** – mas napadadali ang pakikipagkomunikasyon kung may tiyak na panawag sa mga bagay na nasa paligid natin, sa pagtiyak kung ano ang ginagawa o ikinikilos ng bawat isa, at maging sa panawag sa bawat tao.
- **Interaksiyon** – nakapokus ito sa pagbabahagian o pagpapalitan ng mga saloobin, iniisip, ideya, atbp. Naipadarama natin sa pamamagitan ng wika ang ating emosyon, ang ating mga plano, mga nais at di-ninana.
- **Transmisyon** – walang katapusan ang pagsasalin o pagpapasa ng mga impormasyon maging ito'y personal na inihahatid mula sa libro o iba pang mga babasahin, lektyur, radyo, telebisyon, internet at iba pa.

Sa UP Diksiyunaryong Filipino, ang lipunan ay malaking pangkat ng mga tao na may karaniwang set ng pag-uugali, ideya at saloobin, namumuhay sa tiyak na teritoryo at itinuturing ang sarili bilang isang yunit.

LIPUNAN → WIKA

Ang wika ay isang panlipunang pangyayari. Dahil sa anumang pahayag, pagkilos o salita ng isang indibidwal ay nagiging makabuluhan lamang ito kung ito ay nakakonteksto sa loob ng lipunan at ibinabahagi sa iba pang indibidwal o grupo (Constantino). Pinapakita ng dalawang *variable* sa itaas (lipunan at wika) na mayroon silang relasyon. Ang isang lipunan ay mayroon wikang sinasalita. Sa isang lipunan na may pangkat etnikong naninirahan o mga tao, ibig sabihin ay naroon o *present* ang wika. Ang ugnayan ng lipunan at wika ay mas kilala sa tawag na ***sociolinguistics***.

Ang sosyolinggwistika ay pinagtambal na dalawang magkaibang disiplina. Ang sosyolohiya at linggwistika. Ang sosyolohiya ay mula sa salitang latin na “socius” na ibig

sabihin ay kahalubilo at salitang griyego na “logos” o kaalaman, kung kaya ito ang makaagham na pag-aaral ng lipunan. Sa kabilang dako ang linggwistika ay nagmula sa latin na “lingua” o dila. Ito ang makaagham na pag-aaral sa wika. Samakatuwid ang sosyolinggwistika ay ang larangan ng pag-aaral ng wika na nagsusuri sa pagkakaiba-iba ng wika sa estruktura ng lipunan (Paz, 2003). Ito ang pagtatagpo ng wika at impluwensya ng lipunan sa isang tao.

Sa talakay naman ni Wardhaugh (2006), ang sosyolinggwistika ay tungkol sa pagsisiyasat ng mga relasyon sa pagitan ng wika at lipunan na may layuning sa pag-unawa sa istraktura ng wika at kung paano gumagana ang mga wika sa komunikasyon. Mahahati ito sa dalawang aspekto sa pag-aaral ng sosyolinggwistika, ito ang micro-sociolinguistics at macro-sociolinguistics. Sa mas madaling pag-unawa, ang micro-sociolinguistics ay nakatuon sa pag-aaral kung paano naapektuhan ng lipunan ang wika samantalang ang macro-sociolinguistic o tinatawag ding sosyolohiya ng wika ang nakatuon sa pag-aaral kung paanong hinuhubog ng wika ang isang lipunan.

Sa pagitan ng mga tagapagsalita ng anumang wika, mayroong pagkakaiba-iba sa paraan na ginagamit nila ang kanilang wika. Ito ang tinatawag na baryason ng wika. Bahagi ito ng ugnayan ng wika sa lipunan kung saan ito ginagamit. Ang mga baryasyong ito ay ipinakita ng mga pagkakaiba sa wika sa mga tuntunin ng tunog (ponetiko), at istruktura (grammar). Maaaring may mga bagyang pagkakaiba lamang sa pagitan ng mga anyo ng isang wika, gaya sa paraan ng pagbigkas. Halimbawa, ang bigkas ng mga Mindanawon sa /e/ ay /i/ kaya ng “pera” ay nagiging “pira”. Ito ang mapapansin sa isang patalastas ng Palwan Pawnshop Express Pera Padala na pinagbidahan ni Aling Dionesia, ang ina ni Senador Manny Pacquiao. Hindi lamang sa bahaging ito amapapansin ang baryasyon sa wika. Minsan may mga pagkakaiba sa pagitan ng pagsasalita ng mga kalalakihan at kababaihan, iba’t ibang mga klase sa lipunan, at mga pagkaka-iba sa pagitan ng mga pangkat ng edad.

Samakatuwid, ang mga **sosyolinggwistika** ay nakatuon sa pagkakaiba-iba ng wika na mula sa lipunan. Ang mga baryasyon at pagkakaibang ito ay bunga ng mga panlabas na faktor o dahilan gaya ng heyograpikal o grupong sosyal. Tinalakay nina Santos, et al. (2012) ang heyograpikal at sosyal bilang pangunahing ugat sa pagkakaiba ng wika.

- **Heyograpikal**- ito ang pagkakaiba ng wika na nagaganap dahil sa lugar o lokasyon ng tagagamit nito. Ito ang dahilan kung bakit nagkakaroon tayo ng

diyalekto o wikang subordinate sa katulad ding wika. Natatangi ito sa isang tiyak na lugar o rehiyon.

Mga Pangunahing Wika sa Pilipinas

Cebuano
Ilokano
Tagalog
Bicolano
Hiligaynon
Pampango
Pangasinense
Waray
Bahasa Sug
Maguindanaon
Maranao

Dayalek (pagkakaiba ng wika dulot ng heograpiya)

Cebuano (Cebuano-Cebu, Cebuano-Bohol, Cebuano-Davao, Cebuano-Gensan, atbp)

- **Sosyal-** ito ang pagkakaiba ng wika na nagaganap dahil sa posisyong panlipunan ng bawat grupo. Halimbawa, nito ang lipunan ng mga babae ay ,mapapansing may sariling paraan ng pagpapahayag na kaiba rin sa mga lalaki. Samaktuwid ito ay wikang ginagamit ng bawat partikular na grupo ng tao sa lipunan. Maaaring ang grupo ay nagkakaiba ayon sa edad, kasarian, uri ng trabahop, istatus sa buhay, uri ng edukasyon, at iba pa.

Mga Barayti ng wika

1. Idyolek - bawat indibidwal ay may sariling istilo ng pamamahayag at pananalita na naiiba sa baw isa. Gaya ng pagkakaroon ng personal na paggamit ng wika na nagsisilbing simbolismo o tatak ng kanilang pagkatao. Ito ay mga salitang namumukod tangi at unik.

Hal: “Magandang Gabi Bayan” ni Noli de Castro

“Handa na ba Kayo!?” – Korina Sanchez

2. Dayalek – Ito ay varayti ng wika na nalilikha ng dimensiyong heograpiko. Tinatawag din itong wikain at ginagamit sa isang partikular na rehiyon. Tayo ay may iba’t-ibang uri ng wikang panrehiyon na kung tawagin ay wikain. Meron tatlong uri ng Dayalek:

- Dayalek na heyograpiko (batay sa espasyo)
- Dayalek na Temporal (batay sa panahon)
- Dayalek na Sosyal (batay sa katayuan)

Hal. Tagalog = Bakit?

Batangas = Bakit ga?

Bataan = Baki ah?

Ilocos = Bakit ngay?

Pangasinan = Bakit ei?

3. Sosyolek – na minsan ay tinatawag na “Sosyalek” Ito ay pansamantalang barayti lamang. Ito ay uri ng wika na ginagamit ng isang partikular na grupo. Ang mga salitang ito ay may kinalaman sa katayuang sosyo ekonomiko at kasarian ng indibidwal na gumagamit ng mga naturang salita.

Hal. Te meg, shat ta? (Pare, mag-inuman tayo)

Oh

my God! It's so mainit naman dito. (Naku, ang init naman dito!)

4. Etnolek – Isang uri ng barayti ng wika na nadebelop mula sa salita ng mga etnolonggwistang grupo. Dahil sa pagkakaroon ng maraming pangkat etniko sumibol ang ibat ibang uri ng Etnolek. Taglay nito ang mga wikang naging bahagi nang pagkakakilanlan ng bawat pangkat etniko.

Hal. Palangga – Sinisinta, Minamahal

Kalipay – saya, tuwa, kasiya

Bulanim – pagkahugis ng buo ng buwan

5. Ekolek – barayti ng wika na kadalasang ginagamit sa loob ng ating tahanan. Ito ang mga salitang madalas na namumutawi sa bibig ng mga bata at mga nakatatanda, malimit itong ginagamit sa pang araw-araw na pakikipagtalastasan.

Hal. Palikuran – banyo o kubeta

Papa – ama/tatay

6. Jargon - set ng mga salita o ekspresyon na nauunawaan ng isang partikular na grupo lamang na maaring hindi nauunawaan ng mga taong hindi kasali sa grupo (Garcia et al, 2009).

Ang mga jargon ay mga salita na ginagamit para sa partikular na propesyon, okupasyon, paksa, o grupo ng tao. Ang ilang halimbawa ng jargon ay ang mga sumusunod na salita: Ditech (dito), Echos (joke lang), Pudyang (tatay), Tobleron (tomboy), Anis (ano). Hindi ito maiintindihan nang madali ng mga taong nasa labas

ng partikular na grupo ng tao, okupasyon o propesyon na gumagamit ng mga partikular na jargon.

7. Register - ito ay barayti ng wikang espisyalisadong ginagamit ng isang domeyn. Nakadepende ang kahulugan at gamit ng salita sa kung saang dimensyon ito napapibilang. Ito ay may tatlong uri ng dimensyon.
 - a.) Field o larangan – ang layunin at paksa nito ay naayon sa larangan ng mga taong gumagamit nito.
 - b.) Mode o Modo – paraan kung paano isinasagawa ang uri ng komunikasyon.
 - c.) Tenor – ito ay naayon sa relasyon ng mga nag-uusap.
8. Argot - isang lihim na wika na ginagamit ng iba't ibang grupo, upang maiwasan ang mga tagalabas mula sa pag-unawa sa kanilang mga pag-uusap.

Ang Argot ng mga Drug User

1. Uy brad may bato kaba jan? - Ang bato ay isang pamalit sa mga ilegal na droga gaya ng **shabu**.
2. Bossing yung Bata natin nahuli - ang Bata ay tawag sa isang miyembro ng isang grupo na **pawang utusan lamang**.
3. Basta siguraduhin niyo lang na hindi yan Kakanta - ang salitang Kakanta ay nangangahulugang **pag-amin**.
9. Balbal - Hindi sekreto ang kahulugan ng ,mga salita, higit na pampubliko, mas pangkalahatang magagamit at itinuturing na pinakamababang antas ng wika.
Halimbawa: yosi-sigarilyo, parak-pulis
10. Taboo- Ito ay ang mga salitang bawal gamitin o hindi maaaring gamitin sa isang pormal na usapan sa lipunan. Kung ang gawain ay taboo, ang paggawa nito ay isa ring taboo kung nakikita ng karamihan. Mahirap itong bigkasin sa mga lugar na pampubliko at tinitingnan ng mga nakikinig na hindi tama. Sa halip, papalitan ito ng mga salitang yufemismo.
Halimbawa, bawal sabihin ang puki,nagtae atbp.
11. Yufemismo - Ang mga ideya o salitang taboo ang naging dahilan sa pagkakaroon ng mga salitang yufemismo. Ito ay salita o parirala na panghalili sa salitang taboo o mga salitang hindi masabi dahil malaswa, bastos o masama ang kahulugan o di-magandang pakikgan.
Halimbawa nito ay nagsiping sa halip na nagtalik, sumakabilang buhay sa halip na namatay, saksas sa halip na tumae atbp.

Antropolohikal na Linggwistika

Bahagi ito ng larang ng linggwistika na may kinalaman sa lugar ng wika sa mas malawak na konteksto ng lipunan at kultura nito, at ang papel nito sa paggawa at pagpapanatili ng mga kultural na kasanayan ay mga panlipunang kaayusan. Tinitingnan dito ang wika sa pamamagitan ng lente ng natrolohikal na konsepto-kultura-upang makita ang kahulugan sa likod ng paggamit, maling paggamit o hindi paggamitng wika, ng iba't ibang anyo nito, mga rehistro at estilo. Sinabi ni Foley (1997) na binibigyang diin ng Antrolohikong linggwistika ang larang ng linggwistika upang maipaliwanag ang kultural na konteksto ng wika.

Etnolinggwistika

Ugnayan ng wika at kultura ang tuon ng larang na ito sa pag-aaral ng wika. Ayon kay Underhill (2012) pag-aaral ito sa relasyon sa pagitan ng wika at komunidad. May konotasyon ang larang na ito kung pagbabatayan ang kasamang salita nitong etnik/o na maaaring tumukoy sa mga marhinal na grupo-mga Lumad, Igorot, Meranao, at iba pa. Paliwanag ni Underhill. May dalang konotasyon ang pang-uri na etnik (sa etnolinggwistika) na iba dahil sa mga marhinal na grupo. Habang ito naman ay maaaring mangangahulugang karaniwang grupo gaya ng imigrant na grupo at mayoryang grupo. Gayunpaman, sa lente nito higit ang pagtingin sa pag-aaral ng wika sapagkat ito ay isang larang ng linggwistika na pag-aaral ng ugnayan sa pagitan ng wika at kultura, at ang paraan ng iba't ibang grupo ng etniko na nakikita ang mundo. Ito ang kumbinasyon sa pagitan ng etnolohiya at lingguwistika. Kinikilala rin ito bilang kultural na lingguwistika.

Halimbawa, mauunawaan lamang ng mg kapatoid nating Merano ang konsepto at pagpapakahulugan ng rido ngunit kahit maiinitindihan ito ng kristyano, hindi pa rin lubos maramdaman sapagkat wala sa kanilang kultura

Komunidad ng Pagsasalita (Speech Community)

Ang loob ng isang lipunan ay binubuo ng marami at iba't ibang pangkat ng tao na may kaniya-kaniyang mga gawi at pag-uugali. May ugnay rito ang banggit ninan Zalzmann, Atanlaw at Adachi (2012) na walang kultura sa isang lipunan na pareho sa lahat ng mga miyembro nito. Ganito ang sitwasyon ng Pilipinas na bagaman tinatawag na mga Pilipino ,may mga partikular na pangkat etniko sa loob nito (Ilokano, higaonon atbp.), lahat sila ay mga Pilipino. Mayroon naman itong komplikadong lipunan na binubuo ng isang malaking bilang ng mga grupo na tinutukoy ng mga tao at mula sa kung saan ay nagmula ang

natatanging mag balyu, mga pamantayan at mga tuntunin para sa pag-uugali. Ito ang tinatawag na **sabkultura**.

Ayon kay Jandt (2010) iyo ay kultura sa loob ng isang kultura o lipunan sa loob ng isang lipunan sapagkat kahawig ito ng isang kultura sa isang lipunan na karaniwan ay sumasaklaw sa isang malaking bilang ng mga tao. Samaktuwid, ito ay grupo ng mga tao namay iisang wika na ginagamit at hindi lamang sa pansamanatalang pagsasamahan sapagkat kolektibo ang lahat ng kanilang gawi gaya ng paraan ng pagsasalita, pananamit, pananaw-mundo at iba pa. Dito nabuo ang tinatawag na komunidan ng pagsasalita o speech community. Hango ito sa wikang Aleman na **SPRACHGEMEINSCHAFT** na nangangahulugang speaking community sa wikang Ingles.

Lingua Franca, Pidgin, at Creole

1. **LINGUA FRANCA**- Paghahanap ito ng komon o wikang alam ng mga taong may ibat'ibang sinasalitang wika para magkaunawaan. Mula sa UNESCO, ito ay wikang ginagamit ng mga taong may iba-ibang unang wika upang mapadali ang komunikasyon sa kanilang pagitan. Halimbawa, sa Pilipinas wikang Filipino ang lingua franca, wikang Ingles naman sa buong mundo.
2. **PIDGIN**- Dulot ito sa pagkakaroon ng pangangailangan ng lingua franca. Bunga ito ng dalawang lipunan na may mga wikang hindi magkakalapait o unintelligible languages ngunit kailangan ng pakikipag-ugnayan sa isa't isa dahil sa tiyak na limitado o natatnaging layunin-lalo na sa kalakalan. May namumuong ugnayan sa wika sa sitwasyong ito. May wika na kinikilalang higit na makapangyarihan o mas prestihiyoso at wikang hindi kilala. Ang isang wika ay dumadaan din sa proseso ng pidginization. Proseso ng gramatikal at kelsikal na reduksyon dulot ng limitadong ginagampanan ng pidgin (Zalzman, Stanlaw at Adachi 2012). Ang sitwasyong ito ay lumilikha ng paghahalo ng dalawang wika na kinikilalang bagong wika. Ang bokabularyo ng bagong wika na nalikha ay nagmumula sa wikang mas higit na gumagamit o wikang may prestihiyo.

Mga Katangian ng Pidgin

- a. **Hindi unang wika ninuman**. Walang taal na tagapagsalita dahil napunlad lamang ito mula sa dalawa o higit pang magkaibang mga wika. Ito ay ginagamit lamang bilang isang ugnay na wika para sa mga luinin ng komunikasyon.

- b. **Limitado ang gamit.** Ito ay biglaang posibilidad ng panmgangailangan ng wika habang ito ay kinakailangan ngunit nawawala kung ito ay hindi na kailangan. Wala rin itong permanenteng pinanggagamitan tulad ng pagiging wika ng simbahan, sa paaralan, sa bahay at iba pa.
 - c. **Limitado ang bokabularyo.** Ang isang pidgin ay karaniwan nang mas simple kaysa sa mga unang wika ng mga gumaguamit nito kaya bang bdami naman ng leksikon nito ay nakabatay sa isa sa mga dalawang wika na may ugnay sa isa't isa. Ang pagiging limitado sa gamit nito sa lipunan ang isa rin sa dahilan sa kakulangan ng bokabularyo.
3. **CREOLE-** Ito ang wika na napaunlad mula sa pidgin. Dumaraan ito sa proseso ng creolizatuion o ekspresyon sa halaga at gamit ng pidgin na wika. Samaktuwid, ito ay isang pidgin na nagiging unang wika ng isang komunidad ng pagsasalita o speech community. Umuunlad ito na anyo ng pidgin kaya mayroon na itong higit na malawak na bokabularyo, estruktura ng wika o gramatika at ginagamit bilang wika sa lahat ng domeyn.

Katangian ng Creole

- a. May katutubong tagapagsalita ito. Mangyayari ito kapag sa isang lip8unang nagsasalita ng pidgin ay may ipinanganak na bata at ito ang kanyang magiging unang wika. Kaya, ang pidgin ay magiging creole sa pamamagitan ng proseso ng pagsakatutubo o nativization.
- b. Ang mga creole ay laging lumalabas sa isang pidgin.
- c. Ang proseso kung saan ang isang creole nagbabago at isang pidgin nagkakaroon ng katutubong nagsasalita ay tinatawag na creolization.

Ang proseso ng creolization ay dumadaan sa alinmang yugto ng pag-unlad ng isang pidgin-maaaring gradwal na creolization o biglaang creolization. Sa madaling salita, ang creolization ay nagsisimula sa yugto kung saan ang pidgin ay lubos na nadevelop. Ito ay nailalarawan sa pamamagitan ng pagkakaroon ng pamantayan ng paggamit ng wika. Magaganap naman ang biglaang creolization sa proseso bago lumabas ang matatag na pidgun mula sa maagang pag-unlad nito. Sa puntong ito, ito ay inilalarawan pa rin sa pamamagitan ng kakulangan ng matatg na linggwistikong mga pamantayan ng paggamit ng wika.

Gamit ng Wika sa Lipunan (Geoffrey Leech)

- **Nagbibigay-kaalaman (Informational).** Ito ang tinitingnan ng karamihan na pinakaimportante sa lahat ng tungkulin ng wika sa lipunan. Nakatuon ito sa mensahe ng bagong impormasyon na ibinahagi. Nakadepende ito sa katotohanan o halaga (value) ng kaisipan ng mensahe. Maibibigay na halimbawa rito ang pagbabasa ng mga balita at pagkilala kung alin sa mga ito ang fake news o totooong balita: “may martial law sa Mindanao kaya marami ang namamatay rito.” may dalang impormasyon na dala ang balitang ito gaya ng pagkakaroon ng martial law at sa dami ng namatay. Ngunit, ituturing ito ng mga Mindanaon na fake news kahit totoo pang may martial dahil hind naman tama ang katuturan ng pahayag na “may maraming namatay rito.”
- **Nagpapakilala (Expressive).** Magagamit at ginagamit ang wika sa pagpapahayag ng damdamin at pag-uugali ng nagsasalita. Ang tagapagsalita o manunulat sa isang wika ay sinusubukang ipinapahayag ang kanyang damdamin sa tungkuling ito ng wika sa lipunan. Ito ay nagbibigay ng malinaw na imahe ng pagkatao ng tagapagsalita o manunulat sapagkat naglalahad ito ng kanyang impresyon at ang pagbago-bago ng mga ito. Makikita natin ito sa mga akdang pampanitikan tulad ng tula at iba pang genre ng panitikan. Sa katunayan, ang tungkulin na ito ay pumupukaw ng tiyak nadamdamin sa mga halimbawang pahayag na: “napakasaya ko na kasama kita”. Lahat ng mga ito ay mga damdamin ng tao na maaaring mababago o hindi. Halimbawa rin dito ang panunuodng isang pelikula na pumukaw sa inyong damdamin kaya tumawa o umiiyak ka habang nanunuod.
- **Nagtuturo (Directive).** Ito ay may layuning magbigay impluwensya sa pag-uugali ng iba. Malinaw itong makikita sa mga pagpapahayag na nag-uutos o nakikiusap. Ang tungkuling ito ng wika sa lipunan ay nagbibigay emphasis sa tumatanggap ng pahayag kaysa sa nagbibigay ng mensahe. Gayunpaman, ito ay pagpapahayag ng tungkulin ng wika na hindi gaanong mahalaga dahil hindi ito pwersahan o may dalang kapangyarihang sundin. Ekspresyon ito na may halong konotatibong kahulugan o pagpapahiwatig kaya kung hindi makukuha ang ibig sabihin, hindi matutupad ang kahulugan ng mensahe. Sa kabilang banda, ipinahayag rin ito nang may paglalambing o di kaya pagpapahayag na may halong pagpaparinig. Halimbawa, ang nanay na nagsasabing “nauuhaw

ako” ay parinig o pahiwatig na humihingi siya ng tubig sa anak. Ito rin ang sitwasyon sa mga magbabarkada na umuwi ngunit bilang nagyaya ang na kumain sa pamamagitan ng “nagugutom ako.” sa pag-uutos naman, magagawa ito asa pamamagitan ng pakiusap gaya ng “pakikuha po ng aking pera sa ibabaw ng kabinet.”

- **Estetika (Aesthetic).** Ito ay gamit ng wika para sa kapakanan ng paggamit/paglikha ng wika o linguistic artifact mismo at wala ng iba pa. Tuon ng tungkuling ito ang ganda ng paggamit ng wika. May pagdidiin din tungkol sa paraan ng pagpapahayag para sa konseptwalisasyon ng kahulugan. Higit na binigigyan dito ng pansin ang poetika ng pagpapahayag ng isang mensahe kaysa ideolohikal na halaga nito. Halimbawa, maaaring mabibighani ka sa iyong manliligaw dahil sa husay at galing niya sa pagbigkas ng mga salit sa spoken poery kahit hindi mo naiintindihan ang nais niyang sabihin.
- **Nag-eengganyo (Phatic).** Mahirap tumbasan sa wikang Filipino ang phatic na tungkulin ng wika sa lipunan. Ito ay nagsasabi ng pagiging bukas o mapagsimula ng komunikasyon sa kapwa kaya tinutumbasan ito ng nang-eengganyo. Maaaring ito ay verbal o di-verbal na pakikipagtalastasan na nagbibigay palatandaan ng pagiging laging handa o bukas sa pakikipagtalastasan at pagpapanatili ng maaayos na relasyon sa iyong lipunan. Sa kulturang Pilipino, ang pagattanong kung saan ka pupunta ay isang hudyat ng pagsisimula ng komunikasyon at anyo na rin ng pangungumusta sa kaibigan o kakilala. Hindi ito palatandaan ng pagiging mapang-usisa o tsismosa. Mapapansin rin ito sa isang lugar na wla akang kakilala ngunit nakikipag-usap ka sa isang tao ng kahit ano bilang simula ng inyong komunikasyon na hahantong naman sa pagiging magkaibigan.